

Etika për fëmijë

Dhuratë e përmuajtshme, nga revista "Etika"

Viti 3 - Numri 35 - Nëntor 2013

Fëmijët që rriten me reklama

Çarë Tashgetiren

A keni parë ndonjëherë në televizor të bëhet reklama e mollës? Po e fikut apo e shegës? Me siguri jeni çuditur, apo jo? Më thoni si mund të reklamohet molla? Molla nuk është produkt i ndonjë firme! Ajo nuk ka një firmë!

Po për çfarë bëhet një reklamë? Pse ka kaq shumë reklama në televizor? Çfarë kanë për qëllim ato?...

Reklama është një aktivitet që bëhet nga një firmë për të njohur një produkt të caktuar me blerësin, me qëllimin për t'ia shitur atij. Reklama bëhet në median e shkruar (revista, gazeta, njoftime, etj.) dhe median vizive (televizion, internet, etj.)

Çdo ditë në televizor, mes programeve e filmave, ndjekim me dhjetra reklama. Ndosh-ta nuk e vëmë re, por një pjesë të madhe të kohës e kalojmë duke ndjekur reklama. Thamë nuk e vëmë re, sepse asnjëri nga ne nuk thotë: “Ejani të ndjekim reklama”. Kur mes një seriali fillojnë reklamën, nganjëherë e ndryshojmë kanalin për të mos i ndjekur, por çfarëdo kanali që të hapim, nuk mund t’u ikim atyre. Dhe shpesh shohim të njëjtat reklama.

Ndërsa po presim në stacionin e autobusit, edhe aty na zë syri plot reklama e postera të ndryshëm. Duam apo s’duam ne, përballemi me to.

Po si ndikojnë te ne këto reklama?

Reklamat përgatiten në atë formë që të tërheqin vëmendjen e njerëzve. Reklama e çokollatave, biskotave dhe ëmbëlsirave të ndryshme me lloj-lloj ngjyrash zgjon te ne dëshirën për t’i blerë ato. Kur hyjmë në ndonjë dyqan, dëshirojmë të marrim produktin – reklamë, të cilin e kemi parë në televizor.

Shumica e reklamave ndikojnë te ne pa qenë të vetëdijshëm. Pa e vënë re shohim se kemi blerë në dyqan një produkt, që nuk kemi menduar ta blejmë dhe për të cilin nuk kemi pasur nevojë. Kur fillojmë të mendojmë, vëmë re se reklamën e këtij produkti e kemi parë disa herë në televizor.

Zakonisht reklamën përgatiten edhe me elemente të tjera çuditëse dhe plot fantazi e ngjyra, që ato të jenë sa më tërheqëse. Shikoni për një çast një fëmijë të moshës 2-3 vjeçare, i cili sapo ka filluar të ndjekë televizor. Reklamën janë të vetmet që i ndjek me më shumë vëmendje. Edhe ky fëmijë i vogël që

sapo ka filluar të njohë e të kuptojë botën, ka filluar të rritet mes reklamave.

Qëllimi kryesor i reklamës është shitja e produktit. Firma ose reklamuesi që shesin produktin, nuk duan të dinë nëse na duhet ose jo ky produkt, nëse ndikon pozitivisht apo negativisht te ne. Qëllimi i tyre është shitja. Ambalazhimi i bukur i një ushqimi, nuk do të thotë se ai ushqim është i shëndetshëm. E rëndësishme është përmbajtja e tij dhe ndikimet që ka në trupin tonë.

Nëse një shitës i bie derës sonë dhe kërkon të na tregojë një produkt, të cilin edhe mund ta refuzojmë, por, e dimë që çdo ditë me qindra të tillë zgjasin kokën nga ekrani i televizorit dhe mundohen të na shesin diçka. Ata i ndjekim me shumë dëshirë dhe i blejmë në dyqan gjërat që ata shesin.

Fakti që një çokollatë e ka emrin “Albeni” (më merr), tregon shembullin më të mirë të qëllimit të shitjes. Të gjitha çokollatat na thonë “Më merr!”.

Këtu ne na bie një përgjegjësi e madhe; të jemi të vetëdijshëm. Të bëjmë zgjedhje të vetëdijshme në mijëra produkte që na paraqiten në reklama apo dyqane. Të vlerësojmë nëse gjërat që marrim na nevojiten, janë ose jo të shëndetshme. Të mendojmë “Vallë a bën edhe nëse nuk e marr?”... Nëse duhet, të konsultohemi me më të rriturit në lidhje me këtë çështje...

Specialistët e shëndetit thonë se në shumë ushqime të gatshme ka lëndë të cilat e dëmtojnë shëndetin. Thonë se mbipesha dhe ushqyerja e gabuar janë një rrezik i madh për fëmijët në ditët e sotme. Flasin për dëmet që sjellin valët telefonike.

Ejani të mendojmë:

Pse morëm rutinë e lapsave me figurën e “Spidermanit” (burrit merimangë)?

Pse hamë ushqim të thatë? Cilat ushqime të thata hamë dhe pse?

Pse kërkojmë të blejmë filan markë telefoni?

Pse dëshirojmë të shkojmë te filan “Fast-food”?

Pyetjet janë të panumërta...

Të gjitha këto që thamë nuk duhet të nënkuptojnë se të gjitha reklamat janë negative dhe synojnë të na mashtrojnë. Sigurisht, që mes produkteve e prodhimeve, të cilat reklamohen ka edhe gjëra shumë të mira, por jemi ne ata që duhet t'i dallojmë. Gjithnjë të bëjmë zgjedhje që i përshtaten dëshirës, nevojës dhe shëndetit tonë.

Nëse kthehemi te fjala e parë, mund të themi “Ah sikur në televizor të bëhej edhe reklama e shëgës”. Fëmijë që qërojnë dhe hanë shëgë, pijnë lëng shege, fëmijë të buzëqeshur, të shëndetshëm e të lumtur... Do të ishte shumë bukur, si thoni?..

**Etika
për fëmijë**

Drejtör
& Kryeredaktor:
Alban Kali
albankali@yahoo.com
+355 67 208 6767

Redaktor:
Xhahid Bushati
xhahidbushati@yahoo.com
+355 69 28 20 975

Redaktore gjuhësore:
Dr. Irida Hoti
Përkthyes:
**Enrida Kraja
Naile Sulaj**

Dizajn - Grafik:
Bledar Xama
bledar_xama@hotmail.com

Adresa: L: Vasil Shanto - Rr: Çajupi - Shkodër - Albania / Tel: +355 22 254 634 / Fax: +355 22 254 633
Zyra e përfaqësimit Maqedoni: Rr: Stiv Naumov - Nr. 9 - lokal 25 - Shkup - Maqedoni / Tel: +389 71 956 271
Zyra e përfaqësimit Kosovë: Rr: Ardian Zurnaxhiu - pn, Ralin - Prizren - Kosovë / Tel: +381 29 222 795

LUANI DHE KAPROLLI PRANË BURIMIT

Një kaproll ndodhej afër një burimi dhe po pinte ujë, mbeti duke parë veten të pasqyruar në të. Ndihej shumë krenar për brirët që ishin shumë të mëdhenj, ndërsa mërzhitej për këmbët që i kishte kaq të gjata e të holla.

Ishte ende duke u vështruar, kur, papritur erdhi një luan i uritur. Kaprolli ia dha vrapit dhe për njëfarë kohe e ruajti largësinë me luanin. Forca e drerit është tek këmbët që i ka aq të shpejta, ndërsa e luanit te trimëria. Kur të dy vraponin në fushë, luani nuk mund ta arrinte dot kaprollin, por kur hyri në pyll, filluan ta ngatërrojnë brirët që e pengonin duke e mpleksur sa para e anash me degët e pemëve, dhe luani e arriti. Duke e parë veten kaprolli nën kthetrat e luanit, psherëtiu:

- I shkreti unë, këmbët që do të më kishin shpëtuar nuk i pata vlerësuar kurrë, ndërsa brirët që i çmoja aq shumë, më morën në qafë.

Fjalë të urta

Ç'është koprracia? Është të rrosh në varfëri nga frika se mos bëhesh i varfër.

S. Bernard

Të varfrit i mungojnë shumë gjëra, koprracit i mungon gjithçka.

Kërko brenda vetes tënde. Aty është burimi i mirësisë që nuk do të shterrojë kurrë, nëse ti do ta kërkosh vazhdimisht.

M. Aureli

Të kesh dëshirë të bëhesh i mirë, do të thotë të jesh i mirë.

Boshene

Koprraci humbet çdo gjë nga lakmia për të pasur gjithçka.

La Fonten

Njeriu duhet të jetë fisnik në ndjenja, i gatshëm për të dhënë ndihmë dhe i mirë. Vetëm këto e dallojnë nga qeniet e tjera të gjalla.

Gëte

Kudo që të takojmë një njeri të mirë, duhet t'i shtrijmë dorën dhe ta përqafojmë me gjithë zemër.

Robespier

Njeriu i mirë dhe i ndershëm nuk vepron kurrë tinëzisht dhe për atë që bën, nuk turpërohet kurrë.

Setembrini

BRETKOSA QË PRISHI LOJËN

Engin Nigar

Na ishte njëherë një liqen i bukur, ku jetonin shumë bretkosa. Ato nuk bënë punë tjetër, veçse të luanin. Loja që pëlqenin më shumë, ishte kukafshehti.

Për ta bërë këtë lojë sa më të këndshme dhe tërheqëse, ato vendosën një rregull: Bretkosa që gjendej e para, do të notonte në të gjithë liqenin duke kënduar. Sado që të kënduarit ishte i këndshëm, notimi në të gjithë liqenin ishte mjaft i lodhshëm. Prandaj asnjëra nga bretkosat nuk donte ta humbte lojën.

Kështu, të nesërmen, kur dielli buzëqeshi dhe ngrohu liqenin, bretkosat u mbledhën për të luajtur. Njëra nga bretkosat filloi të

numëronte me sy mbyllur dhe kështu nisi loja. Bretkosat filluan një e nga një të fshihe-shin. Secila prej tyre dëshironte të gjendej e fundit, prandaj duhej të fshiheshin mirë.

Më në fund secila bretkosë zuri vend në një qoshe dhe ajo që numëronte filloi t'i kërkonte bretkosat e fshehura. Ndonëse kërkoi shumë, nuk mundi të gjente asnjërën nga ato, sepse të gjitha ishin fshehur mirë në mënyrë që asnjëra të mos gjendej e para. Në atë çast ajo gjeti një të njëra nga bretkosat dhe të tjerat morën frymë të qeta. U qetësuan në fillim, por u trembën, kur dëgjuan zërin e një bretkose, e cila u gjet e para, dhe nga inati, që kishte nisi të prishte lojën. Ajo bërtiste

e thoshte:

“Nuk luaj! Nuk pranoi!”

Qëllimi i saj ishte të shpëtonte nga notimi në të gjithë liqenin. Bretkosat e tjera dolën të gjitha nga vendet ku ishin fshehur dhe u mbledhën rreth bretkosës që prishi lojën. I folën, i thanë se kjo është vetëm një lojë, por nuk arritën ta bindnin bretkosën të vazhonte lojën.

Njëra nga bretkosat u zemërua shumë dhe mendoi se ajo e meritonte një mësim të mirë. Pa humbur kohë, i mbledhi shoqet dhe u tha:

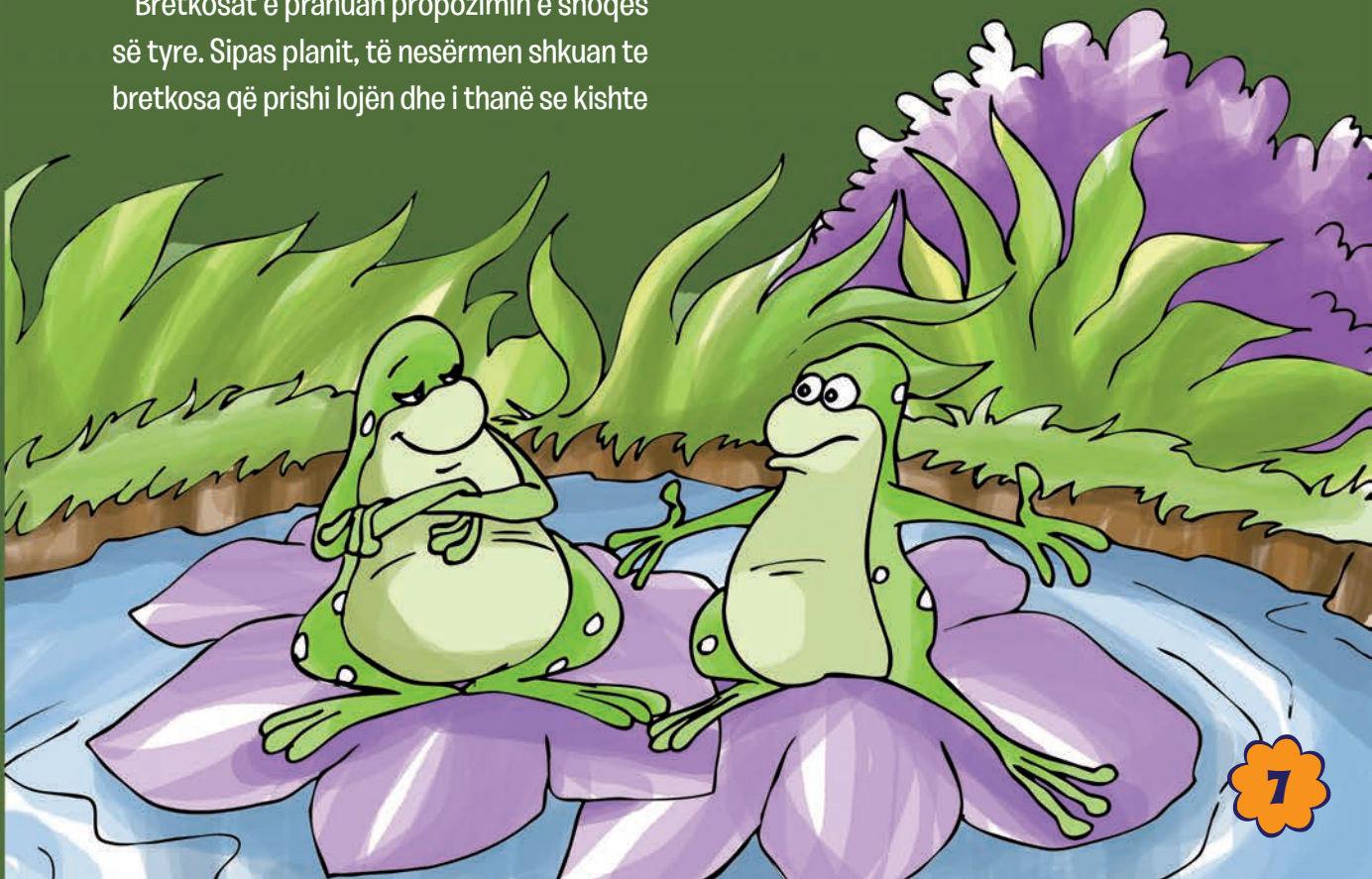
“Dëgjoni..., le t’i tregojmë asaj se ç’do të thotë të prishësh lojën. Ta lëmë atë ta fitojë lojën e parë. Pastaj njëra nga ne të bëjë sikur po e prish lojën dhe ndërkohë që ajo gëzohet se fitoi, ta shohim se si do të ndihet kur të shohë se u prish loja.”

Bretkosat e pranuan propozimin e shoqes së tyre. Sipas planit, të nesërmen shkuan te bretkosa që prishi lojën dhe i thanë se kishte

pasur “të drejtë”. Pastaj e ftuan të luanin përsëri së bashku një lojë të re. Bretkosa pranoi.

Bretkosat zgjodhën sërisht një shoqe që të numëronte me sy mbyllur. Pasi mbaroi numërimin, bretkosa filloi t’i gjente të gjitha bretkosat një e nga një ashtu siç e kishin biseduar. Bretkosa që prishi lojën, u gëzua shumë që ngeli e fundit dhe fitoi. Por... ç’të shihte... papritur njëra nga bretkosat po prishte lojën. Shkoi menjëherë te bretkosat për të parë se çfarë po ndodhte. Kur pa se njëra nga shoqet po bërtiste e po ankohej, u habit. Nuk foli, uli kokën dhe u turpërua shumë për atë që kishte bërë. Në atë “lojë” dhe te ajo “bretkosë” ajo pa vetveten e saj. Sa kishte gabuar!...

Ndërsa bretkosat e tjera ishin shumë të lumtura që mundën t’ia shprehnin shoqes së tyre këtë gjë me anë të lojës...

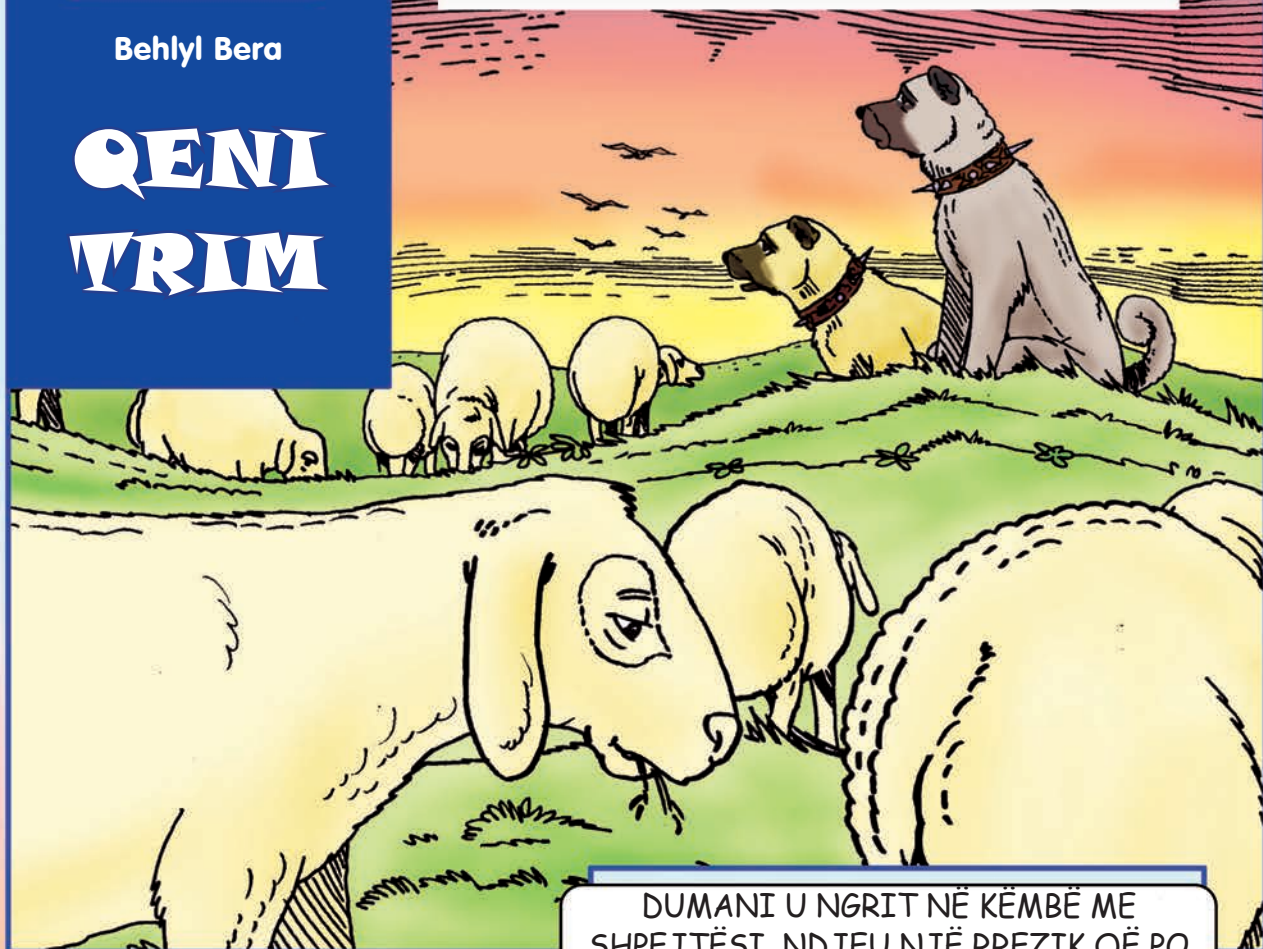

Përrallëza

Behlül Bera

QENI TRIM

NË NJË KODËR TË BUKUR KULLOSTE NJË TUFË
DELESH. NË KRYE TË TYRE QËNDRONIN DY
QENË TË STËRVITUR, TRIMA
DHE GUXIMTARË.

DUMANI U NGRIT NË KËMBË ME
SHPEJTTËSI, NDJEU NJË RREZIK QË PO
AFROHEJ. KISHTE NUHATUR DIÇKA.

KJO NUK ISHTE NJË ERË E ZAKONSHME. NUK
ISHTE AS ERA E NJË UJKU. NË FAKT UJQIT JANË
KAFSHË TË ZGJUARA DHE MUND TË PËRGATISIN
KURTHE TË NDRYSHME...

QENTË NUK I LËNË DELET VETËM
ASNJËHERË. NJË PREJ TYRE
QËNDRONTE GJITHMONË
SË BASHKU ME DELET.

DUMANI QË E KISHTE LËNË SHOKUN
PËR T'I RUAJTUR DELET, NISI TË
VRAPONTE I SIGURT NË DREJTIMIN
QË VINTE ERA.

DUMANI MUNDOHEJ
QË TË ARRINTE TEK
GJALLESJA QË KISHTE
PËRHAPUR ATË ERË.

DUMANI ISHTE SHUMË LARG PREJ TUFËS,
POR AKOMA NUK KISHTE MBËRRITUR TE
GJALLESJA QË KËRKONTE. SA E ÇUDITSHME.
MOS VALLË ISHTE MASHTRUAR NGA
UJQIT? MOS VALLË UJQIT E KISHIN BËRË
KËTË PËR TA LARGUAR NGA TUFA...

Dëgjoi një zhurmë
që ia vërtetoi
dyshimet.

Oh!
Ky, ky...

Dumani ishte shumë i habitur. Nuk vendoste dot se çfarë duhet të bënte. Sikur t'ia mbathte, ariu nuk do ta zinte dot, por atëherë do të ishin në rrezik jeta e deleve.

Dumani filloi të lehte me zërin e vet të fuqishëm...

Por ariu nuk u tremb aspak, përkundrazi u zemërua edhe më shumë.

...Ky është një ari!..

Ham! Ham!

Shpresonte që ariu të trembej dhe të ikte.

Delet i ishin besuar atij. Sikur t'ia mbathte do ta prishte premtimin që kishte bërë për t'i ruajtur delet.

Ooarr!

E kuptova, nuk kam rrugë tjetër veçse të luftoj me të.

Pa shiko, pa shiko... Ky këmbëshkurti di si të kafshojë.

DUMANI U HODH MBI ARIUN ME SHKATHTËSI DHE...

DUMANI ISHTE I VENDOSUR QË TË MBRONTE TUFËN. AI U HODH EDHE NJËHERË NË SULM.

Aaa! Lëshoje veshin tim se do ta tregoj unë ty.

Ja, urdhëro! Mëso që të ikësh kur shikon ariun.

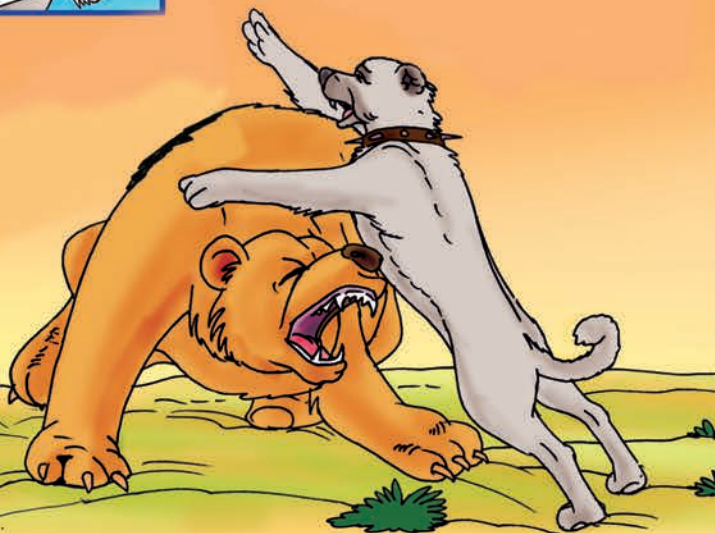

Ja dhe një tjetër..

Ham! Ham!

ARIU E HIDHTE DUMANIN NË TOKË ME FORCË POR AI NUK DONTE T'IA DINTE DHE HIDHEJ PËRSËRI NË SULM.

TË DY ISHIN PLAGOSUR
DHE DJERSITUR.

ARIU PO FRIKËSOHEJ NGA KY QEN
KAQ KOKËFORTË.

MINUTAT KALONIN,
PËRLESHJA E TYRE
E PAMËSHIRSHME
VAZHDONTE.

Nuk kam parë kurrë një
qen të tillë. A është
budalla ky?!

DUMANI IA KISHTE ARRITUR QËLLIMIT QË TË
LARGONTE ARIUN, POR ISHTE PLAGOSUR EDHE
VETË. U KTHYE TEK TUFA E VET I LODHUR, I
KËPUTUR DHE DUKE ECUR ME ZOR.

Vraponi! Më ndihmoni!

Çfarë të ndodhi, Duman?
Nuk mendoj se këtë ta
ka bërë një ujë.

AI U RRËZUA NË TOKË, KREJT I PAFUQISHËM.

Ato që e mbajnë
premtimin janë
të besueshëm dhe
të respektueshëm.
Ato duhen nga
të gjithë.

PAS KURIMIT, DUMANI U KTHYE NË KRYE TË DETYRËS.
DELET TASHMË ISHIN SHUMË TË QETA. ATO E DININ SE
KISHIN DUMANIN, QË JEpte JETËN PËR T'I MBROJTUR.

Fund 11

POSTA JONË

- tregim -

DËSHIRA E ARTANIT

Xhelal Zaganjori

Artani ka një dëshirë.
E ç'është ajo dëshirë?..
Mos dëshiron të shkojë në
Hënë apo në Mars? Jo, jo.
Mos kërkon të kalojë me një
të fluturuar majat e maleve? Jo,
jo. Atëherë, cila është dëshira e
Artanit?

Ajo i kishte lindur para tre vjetësh.
Tani që ishte gjashtë vjeç, kur pa se
kaloi edhe një vit e dëshira nuk iu plotësua, ai zuri të mërzitej. Vetëm shpresta i fliste me ëmbëlsi e kurajë: "Mos u mërzit se, dëshira do të plotësohet."

Po afrohej fundi i nëntorit, kur Artani do të festonte ditëlindjen dhe 'dëshira' ende nuk po i shfaqej që t'i realizohej... Nga kjo Artani u mbyll në vetvete. Dy motrat dhe vëllai u shqetësuan.

-Ç'ke xhan i motrës? – e pyeti Shpresa. Pse rri kaq i heshtur?

...

-Hë, de, na thuaj, pse rri si guak? – i foli Fatma.

...

-Mami, mami, se ç'ka Artani, nuk e dimë... Po, eja njëherë! – e thirri Mehdiu.

Mamaja erdhi me një frymë. E pyeti:

-Përse rri kaq i heshtur?

-Kam qejf!

-Mos do të bësh numra?

-Jo.

-Me të vërtetë e ke?

-Po.

E ëma duke parë indiferentizmin dhe sjelljen e të birit, i foli rreptas:

-Luaj me lojërat që të kam blerë e mos na shqetëso më. Kuptove!

-O mami, po si do t'ia bëjmë për rrobat e të ftuarve? – foli më në fund Artani.

-Nuk po të kuptoj..., - u përgjigj e çuditur e ëma.

-Ka gjithë ditën që bie shi. Duhet bërë kujdes që t'u thahen rrobat.

-Ah, i miri i mamit! Ku të shkoi mendja?..

-Sa mirë do të ishte të binte dëborë! Sa mirë!...

Këtë dëshirë të Artanit, askush nga të pranishmit nuk e mori seriozisht. E kaluan pa ndonjë interesim. Artani, prapë, u mërzit. U tha 'natën e mirë' dhe mori rrugën drejt dhomës së gjumit. Pas tij, pak minuta më vonë, mori rrugën edhe vëllai, Fatjoni.

-Unë ta kuptova dëshirën...

-Të faleminderit! – tha Artani. - Dëshiroja të binte dëborë, kur mbusha tre vjeç. Nuk m'u realizua. Edhe katër vjeç, edhe pesë vjeç... Përsëri nuk m'u realizua. Tani që po mbush gjashtë vjeç... përsëri dua të më realizohet ajo dëshirë

e vjetër, imja. Kështu që dua, nesër të bjerë dëborë. Kam qejf t'i pres të ftuarit me topa bore. Po ku të lë shiu? Ai është i palodhur. Ka tre ditë që nuk pushon...

-I je lutur Zotit? Se Zoti i madhnueshëm i do fort e fort fëmijët dhe ua plotëson dëshirat. – i tha Fatjoni.

-Po... unë pres që prej dy vjetësh.

-Epo, duhet pritur e duhet lutur... Se, në qoftë se nuk e plotëson këtë vit e plotëson vitin tjetër. Zoti i plotëson atëherë, kur Ai e sheh të dobishme. Veç, ama, falënderojë të madhin Zot që të ka rritur kaq të bukur. Edhe këtë dëshirë tënden, me siguri, do ta plotësojë. – vazhdoi bisedën Fatjoni.

-Vërtet?.. – pyeti Artani.

-Po, po. –Tani, gjumë të ëmbël!

-Gjumë të ëmbël!

Artani fjeti pak më vonë se i vëllai. Po lutej...

E nesërmja erdhi. Zbardhi dita. Artani ishte ende në gjumë. Ai u zgjua, vetëm nga të qeshurat e vëllait dhe të motrave. Kurse, mamaja e tij, ishte afruar ngadalë dhe ia guduliste herë pas here faqet me topat e bardhë të borës, borë, e cila binte ngadalë-ngadalë.

Artani u zgjua dhe i shkëlqyen sytë. Zemra iu hodh përpjetë nga gëzimi. Një falënderim për Zotin e madhnueshëm i kumboi nga buzët. Iu realizua dëshira e shumëpritur...

Pastaj u vesh, zbriti shkallët për t'u "përsëndetur" me flokëzat e bardha të borës...

- prozë poetike -

NË CEP TË RRUGËS...

Rais Muhaj, klasa VIII-a - Medreseja "Haxhi Sheh Shamia", Shkodër

Kur vjen Vjeshta, gjithnjë më kujtohet një pamje. Më vjen ndërmend një udhë e rrethuar me pemë të larta dhe me gjethe të rëna përtokë. Më duken si një thesar, sa i çmueshëm aq dhe misterioz. Se si më duken ato pemë nganjëherë, si vendbanime e si vendburime. Vendbanime se, me dhjetëra zogj bëjnë foletë aty, vendburime se njëherë në vit krijojnë një thesar prej qilimi të artë që shtron atë udhë... E ç'më duhen mua pallatet e larta, kur kam pemët deri lart në qiell... E ç'më duhen mua trotualet e shtruara që zënë rrugët, kur kam thesaret e arta të gjetheve, që ripërtërijnë jetën e asaj udhe...

Kur kaloj... më duket sikur pemët kanë

respekt për mua, ashtu sikurse unë kam respekt për to. Kur kaloj... më duket se udha është e pafund... Të gjitha pemët më duken njëllor. E, unë nuk lodhem së ecuri së bashku me kujtimet e mia. Eci me një ndjesi... që nuk di ta përshkruaj. Më ngjan, sikur i gjithë trupi im fluturon mbi pemë, mbi ato "mushkëri", mbi atë udhë që diellin ka mik të përhershëm...

Kur largohem, mendja, prapë, më rri aty. Kujtime të reja më zgjon ai cep ruge me pemë të larta. Pastaj vjen një erë, dhe është erë e stinës, që zhvesh pemët nga gjethet, ku disa prej tyre m'i dhuron me dashuri. Si një dhuratë për t'u kthyer përsëri...

LAJTHIA

Shejma Çelik

LAJTHIA NË SHQIPËRI

Vendi kryesor i kultivimit të lajthive në Shqipëri është Fieri, por pemët e lajthive shtrihen pothuajse kudo, që nga Shkrelli deri në Skrapar e Kolonjë.

DOBITË E LAJTHISË

- Lajthia është një burim i rëndësishëm energjie, ajo i jep trupit forcë dhe energji.
- Largon lodhjen e trupit dhe të mendjes.
- Është e rëndësishme për shëndetin e zemrës dhe të damarëve.
- I bën mirë njerëzve me anemi.
- Ndihmon në zhvillimin e trupit dhe të kockave.
- Ndikon për mirë tek ftohja dhe sëmundjet e mushkërive.
- Zbukuron lëkurën.
- Përmban vitamina shumë të rëndësishme për trupin e njeriut: vitaminat B1, B2, B6 dhe E.

KLIMA E PËRSHTATSHME PËR RRITJEN E LAJTHIVE

Lajthia rritet në 750 m lartësi mbi nivelin e detit. Ajo parapëlqen zonat me temperaturë vjetore mesatare: 13-16 gradë. Një faktor tjetër i rëndësishëm është sasia e reshjeve vjetore, e cila duhet të jetë mbi 700 mm dhe e ekuilibruar.

LLOJET E LAJTHIVE

Llojet kryesore të lajthive janë: lajthia e rrumbullakët, lajthia me majë, lajthia-bajame dhe lajthia fosa.

KU PËRDORET LAJTHIA?

Lajthia në përgjithësi konsumohet si frut, por ajo përdoret edhe në ëmbëlsira, si edhe në industrinë e çokolatave. Lëvozhga e saj mund të përdoret si lëndë djegëse. Vaji i lajthisë përdoret në farmaceutikë dhe në industrinë e parfumeve.

Çfarë

Si

Përse

Zehra Aksoy

?

Pse avioni, kur fluturon në qiell lë një vijë të bardhë pas?

Tek tymi që del nga djegia e lëndës djegëse të avionit, nganjëherë gjendet edhe avull uji. Ky avull uji kur gjendet në lartësi shumë të mëdha i ndikuar nga temperatura shumë e ulët e ambientit kthehet në kristale akulli. Gjurma që lënë pas avionët, të cilët ndodhen në lartësi të mëdha, përbëhet nga këto kristale.

Pse ka një pjesë të ngritur në shkronjat 'F' dhe 'J' të tastierës së kompjuterit dhe tek numri '5' i telefonit celular?

Kjo pjesë e ngritur është vendosur për njerëzit e verbër. Këto persona që nuk mund të shikojnë se ku ndodhen butonat, e kanë më të lehtë që të orientohen me anë të këtyre 'ngritjeve'. Vendosja e butonave është standarde në të gjithë botën, prandaj të verbrit mund t'i gjejnë lehtësisht butonat e tjerë.

Pse kërcen uji kur bie mbi vaj të nxehtë?

Uji është më i rëndë se vaji, prandaj ai bie poshtë duke takuar me fundin e tenxheres që ka një nxehtësi shumë më të lartë se temperatura e valimit të ujit. Si pasojë e një valimi shumë të shpejtë formohen disa filluska, që zmadhohen derisa plasin dhe kërcenë në sipërfaqe. Më pas ato kthehen në avull dhe përhapen në ajër.

MESUDI...

...nga brezi i Abdullak Ibni Mesud...

Lindi në Bagdat në vitin 893 (këtë e marrim vesh nga disa shprehje të përdorura në shkrimet e tij). Në enciklopedi, ai njihet me emrin Ebul Hasen Ali bin el-Hysejin bin Ali el-Mesudi el-Hyzeli. Duke qenë se vjen nga familja e fisme e sahabit Abdullah Ibni Mesud (r.a) kishte emrin Mesud, kurse titulli Hyzeli i vinte nga fisi Hyzeli.

Rininë e kaloi në Bagdat. Ai ishte nxënësi i dijetarëve të mëdhenj: Nevbahti, Xhubbai, Enbari, Taberi, Zyxhxhaxh, Hasan el-Eshari. Mesudi nuk u mjaftua

me mësimet që mori dhe librat që lexoi, por u nis për udhëtime në botën Islame. Në vitin 915 shkoi në Istahr dhe në Indi. Në vitin 916 kaloi nga Omani për t'u kthyer në Bagdat. Në vitet 918 - 928 udhëtoi në Irak, Siri dhe Arabi. Në vitin 932 jetoi në zonat e detit Kaspik. Në vitin 941 ose 942 shkoi në Egjipt. Në vitin 943 mori në duar shkrimin e librit të tij më të famshëm: "Myryxhuz Dheheb- Livadhet e arta". Historiani i madh islam, Ibni Halduni, që jetoi rreth katër shekuj pas Mesudit, për këtë vepër ka thënë: "Ky libër na jep njohuri për besimet, zakonet, perandoritë, fiset dhe

popujt e huaj. Ky libër është bërë shembull për të gjithë njerëzit që shkruajnë histori.”

Në vitin 946 Mesudi vizitoi Damaskun dhe Antakjan. Pasi shëtiti në Aleksandri dhe në Egjiptin e Sipërm, ai u kthye në Fustat në vitin 947. Këtu shkroi vepra të reja. Mesudi vdiq në shtator të vitit 956.

Vlera e vërtetë e tij u kuptua vetëm në shekujt 18-të dhe 19-të. Ai ishte një njeri me zgjuarsiri të veçantë, i ditur, me kulturë, i zellshëm për të mësuar, i dashuruar me dijen dhe një vrojtues i kujdesshëm. Ai kontribuoi në shumë fusha, si për shembull: fe, filozofi, moral, politikë, art, tregti, kozmologji, astrologji, historinë e medhhebeve, legjislacionin islam dhe kelam. Megjithatë në “Historinë Botërore të Diturisë”, njihet si historian dhe gjeograf. Vepra e tij: “Myryxhuz Dheheb- Livadhet e arta”, jep njohuri në lidhje me të gjitha fushat, që përmendëm më sipër. Kjo vepër është e përbërë nga dy pjesë. Në pjesën e parë janë shpjeguar në

radhë enciklopedike çështje të ndryshme. Në të flitet për “Historinë e Pejgamberëve”, duke filluar me Hazreti Ademin. Në libër flitet për disa zona të caktuara gjeografike, për dete, ishuj, lumenj, male, kafshë dhe bimë, minerale; për popujt indianë, kinezë, grekë, romakë, bizantinë, persianë, turq, për historinë e Arabisë para Islame, për zakonet e këtyre popujve, mënyrat e tyre të adhurimit, legjendat, ushqimet dhe veshjet, festat, lojërat, kalendarët dhe shumë veçori të tjera të kulturave të tyre. Në pjesën e dytë tregohet historia e Islamit që prej periudhës së Hz. Pejgamberit (s.a.v) deri në kohën e Abbasitëve.

Në një vepër tjetër Mesudi ka shpjeguar tërmetin dhe sekretin e ujërave të liqenit të Lutit. Një temë tjetër interesante është dhe përshkrimi që ka bërë për “mullinjtë me erë”, të cilat fillimisht i pa në Iran dhe në Lindjen e Mesme. Ndërsa Europa është njohur me mullinjtë e erës vetëm në shekullin e dymbëdhjetë.

MENDO PAK... E BUZËQESH

Populli

*S'e ke, të ngjitet,
Kur e ke, s'të shqitet.
Cjithë sa janë
Atë e kanë.*

Enri

*Me sy të shikon,
Me gojë s'të kuvendon.*

Pasqyra

*Notare e mbaruar,
Krahë zbukuruar,
Qafa e saj e shkruar,
Këmbë e petuar.*

Rosa

*Dalin përmbi mal
Zbresin përmbi fushë,
Zaptojnë qiellin mbarë,
Sjellin shi e furtunë.*

Retë

*Dy vëllezër
po robtohen
Afër janë
e s'takohen.*

Sytë

*Njëzet kuaj
me samarë,
U ndrit shpina qelbar.
Gishtrinjë
dhe thonjtë.*

*Krrau, krrau, krrau
Fluturon nëpër pemë,
Zëri i saj vetëm qan
dhe në dimër
dhe në verë.*

Sorra

KURDO DHE KUDO FJALËDREJTË

Selim Ajdën

Si do të ndiheshit nëse do të zbulonit se një shok, të cilin e njihni prej shumë kohësh, ju ka gënjyer? A do të kishit të njëjtat ndjenja kundrejt tij? A do ta donit njëlloj dhe a do të vazhdonit të shoqëroheshit me të?

Çfarë do të mendonte një mësues, nëse do të kapte duke kopjuar një nxënës, të cilin më parë e vlerësonte si nxënës punëtor dhe shembull për të tjerët? Së pari, do të habitej, pastaj do të zhgënjehet shumë, apo jo? Të gjitha mendimet për atë nxënës tashmë në mendjen e tij kanë për të ndryshuar.

Një njeri e njohim me kalimin e kohës. Ka cilësi që na pëlqejnë, por mund të ketë edhe anë që nuk na pëlqejnë. Nëse shoqëria me të na pëlqen, me kalimin e kohës mes nesh formohet një afrimitet. Miqësitë nuk fitohen lehtë.

Besimi është faktori më i dallueshëm në miqësinë tonë me njerëzit. Nëse na humb besimi për njeriun me të cilin shoqërohemi, mes nesh nuk mbetet as miqësi, as shoqëri. Madje nuk duam as t'ia shohim fytyrën.

Nëse kërkon edhe ndjesë për të rregulluar gjendjen, në shumicën e rasteve kjo mund të mos jetë e mjaftueshme.

Të njihesh si një njeri i besueshëm, është një nder i madh për njeriun. Një fëmijë i cili ka fituar besimin, dashurinë dhe respektin e prindërve, mësuesit, vëllezërve e motrave, shokëve dhe shoqeve, ka një personalitet shembullor.

Shoqëria ka nevojë në çdo aspekt të jetës për njerëz të besueshëm. Politikanët, kur afrojnë zgjedhjet, më së shumti e reklamojnë partinë e tyre me sloganin: "Kryetari ynë i drejtë". Kur firmat kërkojnë të marrin punonjës, zgjedhin persona të drejtë dhe punëtorë. Televizionet e ndryshme e prezantojnë veten duke thënë "transmetojmë lajme të vërteta dhe objektive".

Nëse duam të informohemi në lidhje me një person që nuk e njohim, së pari pyesim nëse është ose jo i besueshëm.

Të jesh i drejtë, është domosdoshmëri e një personaliteti të qëndrueshëm.

Le të mos e humbim besimin që nëna dhe mësuesja ka te ne.

Le të bëhemi fëmijë që kanë fituar dashurinë, besimin dhe respektin e shokëve e të shoqeve.

Ç'është më e rëndësishmja, kurdo, kudo dhe në çdo gjendje të jemi fjalëdrejtë ashtu siç na ka urdhëruar Allahu dhe të mos devijojmë nga e vërteta...

MEMISHXHANI

Ekrem Bektash

SËMURË ËSHTË SHOKU IM, SUPËN E NGROHTË PI PËR SHËRIM

Përsëritet... Unë jam Memishxhani... Nxënësi më i fortë dhe më i shëndetshëm i shkollës... Nëse them se nuk pi ujë kur djersis dhe nuk ha ushqime të paketuara, mos më besoni. Edhe nëse unë e bëj, ju mos e bëni...

Kur sëmuremi, ankohe mi shumë dhe nuk kemi fuqi as të hedhim një hap. Gjëja më e mirë kur sëmuremi, është se shpëtojmë nga shkolla. Ndonjëherë në kohë gripi, shkollat bëjnë pushim. Myzoja ynë, ishte në Meksikë, kur e gjithë shkolla ishte kapur nga gripi dhe kishte bërë një muaj pushim...

Mirëpo Myzon e kishte kapur sërish gripi... Urraaaa!.. Nëse e marrim mirë këtë grip, shkolla mund të bëjë, të paktën, një muaj pushim... Është grip Meksike ky, nuk kalohet lehtë... Ai qëndronte i shtrirë në shtëpi, sepse ishte me temperaturë... Pothuajse e gjithë klasa dhe nga pesë përfaqë-

sues të klasave të tjera shkuam ta vizitonim që të kapeshim nga ndonjë mikrob gripi... E përqaftuam fort Myzon që t'i merrnim mirë mikrobet dhe t'ua ngjishnim edhe atyre në shkollë.

Kaluan tri ditë dhe Myzoja u kthye në shkollë. Ishte më mirë...

"Si je Myzo?"

"U shërova."

"U lutëm shumë që të mos shëroheshe."

"Domethënë lutjet tua nuk janë pranuar... Jam shëndosh e mirë."

Që ta kuptoni më mirë, vizita që i bëmë Myzos nuk vlejti për asgjë. Kjo do të thotë se Myzon nuk e kishte kapur gripi i Meksikës por, ai i vendit. Një grip jo i tipit të veçantë. Mikrobet e këtij grupi gjenden kudo... Shkurtimisht i gjithë mundi na shkoi dëm...

TË SHËNDETSHËM DUHET TË JEMI, NDONËSE GJILPËRAT FRIKË I KEMI

Një ditë, ndërsa ishim në mësim, u dëgjua disa trokitje në derën e klasës... Brenda hynë disa infermiere dhe një infermier me uniformë të bardha... Njëri nga shokët tha nëpër dhembë: "Mirë infermieret, po infermieri përse ka ardhur?" Pa mbaruar fjalën, një zë i trashë tha:

"Përvishini mëngët! Do t'ju bëjmë vaksinën kundër gripit!"

"Gjilpërë?!.. Po unë kam frikë nga gjilpërat!.. Pastaj, a bëhet gjilpëra në këtë kohë të bukur. Jash-të ka diell, është ngrohtë dhe nuk bie as shi e as borë..."

Mësuesja buzëqeshi... Si për të na dhënë kurajo të gjithëve, foli:

"Kjo është për shëndetin tuaj, prandaj përvisheni krahun e majtë!..

Ëëë!.. Ëëë!.. Edhe unë e bëra... Unë jam Memish-

- Çfarë bën në spital Memishxhan?
- Kam humbur shëndetin dhe po e kërkoj...

xhani, shokë... Unë nuk bëj gjilpëra, por bëj sikur e kam bërë... Dhe ashtu veprova. Shënova sikur e kisha bërë gjilpërën dhe u dhashë kurajo shokëve që akoma nuk e kishin bërë duke u thënë:

“Nëse kini frikë nga një gjilpërë, si do të luftoni nesër me armikun?”

ATË DITË UNË FITOVA, QË TË GJITHË I SFIDOVA

Të dashur miq,

S’e kuptoj pse ekziston akoma zakoni i gjilpëra-ve, kur teknologjia ka përparuar kaq shumë?... Tani edhe operacionet bëhen pa dhimbje, pa bisturi e thikë... Kurse gjilpërat akoma vazhdojnë ta bëjnë punën e tyre si në Mesjetë... Vjen një burrë me një gjilpërë të madhe në dorë, ta ngul atë në krah dhe ti e shikon si të jesh dele kurbani...

“Nuk e bëj jo!.. Emri im është Memishxhan, unë nuk sëmurem. Unë jam vetë sëmundja, nuk bëj gjilpëra!..

Erdha në shtëpi gjithë kënaqësi... Ndihesha si një komandant që kishte korrur fitore...Pasi kalova një mbrëmje të këndshme dhe u shtriva në shtrat, sikur më kaloi e gjithë lodhja. Por, kur u zgjova në mëngjes, u ndjeva krejt ndryshe... Mami më qëndronte te koka dhe dukej e mërzhitur...I thashë:

“Përse je e mërzhitur... Unë jam mirë... Jam shumë mirë...”

I thashë këto, ose mendova se i thashë dhe ndjeva një rëndesë mbi trup...Doja të ngrihesha, por nuk kisha këmbë. Ose më drejtë këmbët i kisha, por nuk kishin forcë të më mbanin... Më ngritën dhe më çuan në spital.

Përsëri gjilpëra... Edhe kjo infermierja do më bëjë patjetër atë gjilpërë...

“Ti, nuk ke punë tjetër?” - i thashë.

“Jo!” - më tha.

Ajo u bënte gjilpëra të gjithë të sëmurëve. Sa profesion i tmerrshëm!.. Bën gjilpëra nga mëngjesi deri në mbrëmje...E kundërshtova...

“Nuk e bëj!” - i thashë.

“Bëje njëherë për vete, pastaj eja ma bëj mua!”

Sikur të mos e kisha thënë... Ajo e ngriti gjilpërën dhe m’u vërsul sikur po sulmonte një ushtar armik... Krahun tim e mbanin katër persona: me nga dy duar, bëjnë tetë. U dorëzova...Ajo gjilpërë e tmerrshme hyri në krahun tim dhe unë ndjeva sikur m’u ngul në zemër dhe më doli nga koka... Isha mbuluar në djersë...

Infermierja: - Shiko sa i ka zvogëluar gjilpërat teknologjia? Apo nuk i beson teknologjisë?”

Memishxhani: - Teknologjisë i besoj, por ty nuk të besoj!

GJILPËRËN E KEMI MIKE, TË SHËRON PO NUK I IKE...

U ngrita pak dhe pashë se përreth meje kishte shumë të tjerë të sëmurë... U ngritën të gjithë dhe erdhën drejt meje:

“Edhe ne si ti iknim nga gjilpërat” - më thanë.

Ishin të shëmtuar... Njëri nuk kishte gojë, një tjetër nuk kishte hundë... Kishin fytyra të çrregullta... M’u afruan shumë duke nxjerrë zëra të mbytur.

“Mirë se erdhe mes nesh!” - më thanë.

Zemra sa s’më doli nga vendi dhe bërtita:

“Mami!..”

Ma mbyllën gojën... Nuk po merrja dot frymë... U vërtita sa u mbulova në djersë... Papritur gjithë vendi u bë dritë... Mami erdhi me nxitim. I hapa sytë dhe thashë:

“Ku janë?”

“Me sa duket ke parë një ëndërr të keqe, bir!” - tha mami.

Pashë rreth e rrotull, isha në dhomën time... E përqafova mamin dhe i thashë:

“Të shkojmë në spital. Dua të bëj gjilpërë!”

Mami më qetësoi dhe ajo ditë ashtu kaloi... Nuk u sëmura, por i dhashë fjalën vetes se nuk do të ikja kurrë më nga gjilpëra...

Unë jam Memishxhani, shokë... Ndoshta fjala më dëgjohet, ndoshta dhe harrohet... Ju mos më shikoni mua dhe mos ikni nga gjilpëra...

Mirëmbetshi!

REKLAMË

për një jetë të thjeshtë

Hymejra Karagëz

Këtë muaj do të flasim për një nga veçoritë më të rëndësishme të njeriut: Dëshira për t'i ndarë gjërat me të tjerët. Kjo është një ndjenjë që gjendet vetëm tek njeriu. Ndarja e gjërave me njerëzit që kemi pranë na ndihmon që të luftojmë egoizmin. Një njeri që mendon veç për vete, një ditë do të marrë vetminë si dënim.

Fëmijë të dashur, bashkë-ndarja është diçka magjike që forcon lidhjet mes njerëzve. Pa mendoni pak, sikur nëna juaj të mos ju kishte dhënë dashuri, a do të kishit qenë të lumtur sot? Si do të kishit shpëtuar nga mërzia, sikur familjarët të mos jua mbanin dorën teksa qanit dhe sikur ato nuk do ta kishin ndarë dhembjen me ju?

Jeta është bashkësia e gjërave që ia vlen të ndahen me të tjerët. Gëzimi shumohet kur ndahet, ndërsa hidhërimi i ndarë me të tjerët zvogëlohet. Një shoqëri që bazohet mbi ndjenja dhe mendime të bashkë-ndara nuk humb asnjëherë. Dhe ajo që është më e rëndësishmja: ndarja e gjërave të mira të jetës me të tjerët është një sjellje që i shkon njeriut. Kjo cilësi e bukur ka edhe një anë tjetër të mirë. Ju e dini që çdo njeri është konsumator. Ne konsumojmë çdo

gjë: ushqimet, sendet, mjetet mekanike, etj... Në këtë jetë konsumimi i bashkë-ndarë luan një rol shumë të rëndësishëm.

Sigurisht që ju i keni shikuar reklamën në televizion. Nuk e kuptoj arsyen por në të gjitha reklamën e çokollatave, biskotave apo produkteve të tjera të ngjashme, vihet re një ndjenjë e dëmshme egoizmi. Për shembull kam shikuar një reklamë në të cilën një fëmijë mërzitet

kur shoku i ha çokollatën. Në një reklamë tjetër, djali nuk lë gjë pa bërë vetëm për të mos ia dhënë biskotën personit që ka në ashensor. Në fund detyrohet të dorëzohet dhe t'ia japë biskotën.

Kam shikuar edhe një reklamë tjetër aq të çuditshme sa që nuk u besoja dot syve

të mi: Një reklamë pudingu. Një familje është duke ngrënë puding. Babai e përfundon pudingun e vet dhe i afrohet vajzës së vogël, e cila sapo ka filluar të hajë. Ai tenton që t'ia marrë vajzës pudingun me dredhi dhe sigurisht që vajza e vogël kundërshton. Babai merr një puding të dytë dhe kur vajza i kërkon një lugë puding, ai e kundërshton.

Kjo reklamë është shumë e gabuar, sepse kjo është një sjellje që nuk përshtatet aspak me

kulturën tonë. Të gjitha këto janë lojëra që bëhen për të futur mendime të gabuara në ndërgjegjen tonë. Ato na këshillojnë që të tregohemi egoistë dhe të mos i ndajmë gjërat me të tjerët.

Si është e mundur që një baba nuk dëshiron ta ndajë një ëmbëlsirë me vajzën e vet?! Sikur ai ta kishte ndarë pudingun me vajzën do të ishte sje-llë si një baba normal. Cila mendje e shëndoshë mund ta pranojë si normale refuzimin e babait për ta ndarë pudingun me vajzën e vet? Ne jemi një popull i rritur me logjikën: 'dora që jep është më e lartë se dora që merr', si mund të qën- drojmë kaq indiferent ndaj një reklame të tillë?

Sigurisht që tema jonë nuk ka lidhje vetëm me baballarët. Kjo është një temë që na prek të gjithëve. Reklamat për të cilat folëm më si- për, e dëmtojnë kulturën tonë të konsumimit dhe e propaga- ndojnë egoizmin si një gjë të mirë.

Dua të ndaj me ju një shprehje që më pëlqen shumë: Ha për të jetuar, por mos jeto për të ngrënë. Sa keq që reklamat e televizionit na drejtojnë drejt një filo- zofie krejt të ndryshme: Jeto për të ngrënë. Ne nuk e kuptojmë këtë gjë, sepse televizioni i shtyn njerëzit drejt një jete të pangopur. Ne jemi në kërkim të diçkaje në çdo moment të jetës sonë. Nuk mjaftohemi asnjëherë me gjërat që kemi. Jemi kthyer në njerëz që duan çdo gjë që shikojnë.

Fëmijë të dashur, jeta nuk është vetëm kon- sumim. Sigurisht që do të blejmë dhe do të konsumojmë gjëra por aq sa kemi nevojë, jo më shumë. Mos i kërkonit familjes që t'ju blejë çdo

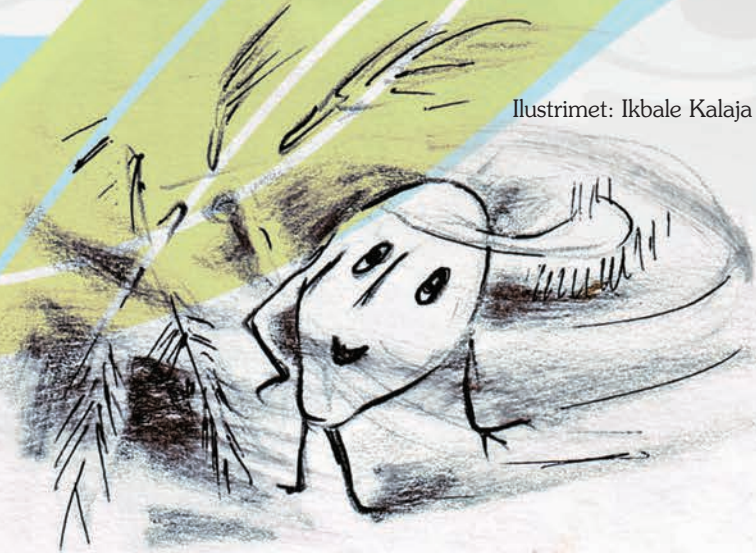
gjë që shikoni nëpër reklamat e televizionit. Pa mendoni sa të dëmshme janë ato reklama për ju, fëmijë. Reklamat ju mësojnë që të dëshironi të keni çdo gjë që shikoni. Ato nuk ju mësojnë që t'i ndani gjërat me të tjerët. Rrugë e tyre shkon drejt pangopjes. Reklama nuk mendon aspak për gjendjen ekonomike të njerëzve që i shikojnë ato. Pa mendoni pak për fëmijët e varfër që nuk mund t'i blejnë gjërat që shikojnë në reklama. Nga ana tjetër kemi fëmijët e pasur që mund të kenë çdo gjë që ua do zemra. Ato fëmijë nuk mendojnë për të tjerët, ato mendojnë vetëm për veten.

Një hadith i Pejgamberit tonë të dashur thotë: Edhe nëse je në breg të lumit, mos e shpërdoro ujin, kur merr abdest. Si mund të jemi kaq ma- terialist ne, ymeti i një Pejgamberi kaq të ndjeshëm? A është e drejtë të mendojmë vetëm për ve- ten tonë? Ne e kërkojmë furnizimin tonë prej Allahut po a kemi të drejtë që ta përdo- rim atë vetëm për vete?

Si thoni sikur t'i japim fund kësaj jete materialiste? Le të më- sojmë kuptimin e vërtetë të miqësisë, vëllazërisë dhe të zhdukim egoizmin dhe ndjenjat e ngjashme me të. Lum- turia që ndahet me të tjerët shumohet ashtu siç bëhet më e shijshme çokollata që ndahet me shokun dhe siç fuqizohet momenti i bukur që ndahet me familjen...

Reklamat tona të jenë për një "konsumim ide- al", për një "jetë të thjeshtë" dhe për një jetë të mbushur me çaste dhe sende të ndara me njerëzit e tjerë...

Sykafi dhe Sygjelbri

Xhahid Bushati

Më në fund shiu pushoi. Sykafi qëndroi në parvazin e dritares. Kurse Sygjelbri qëndroi lart në strehëzën e shtëpisë.

Ngaqë harabelat nuk mund të rrinë gjatë në një vend, Sykafi i tha Sygjelbrit:

-Çip-çip, u bëmë dembela, të fluturojmë...

-Çip-çip, po. Sqepi im kërkon ndonjë larvë, insekt..., në fund të fundit edhe farëza të njoma.

Sykafi dhe Sygjelbri, me një miqësi harabelash, fluturuan e fluturuan... dhe u ndalën rrëzë një lisi, ku nuk kishte shkelur këmba e shiut. Na gjetën një kokërr të vogël mel.

Sykafi, hop, u afrua. Por vështroi rreptas Sygjelbrin.

Sygjelbri, hop, u afrua. Por vështroi në mënyrë të dyshimtë Sykafin.

Kokrra e melit shikon se si afroheshin dy harabelat, e dridhej.

Sykafi u afrua edhe një hap zogu, e tha:

-Unë e gjeta!

Sygjelbri u trimërua. Zgjati pendën e i foli:

-Prit!

Dy harabelat rrinin përballë njëri-tjetrit. Ishin afruar aq shumë, sa i ndante një sqep zogu.

-Kokrrën e vogël të melit, e dua unë! – tha i pari Sykafi.

-Çërrr, çërrr, ky mel më takon mua! – ia priti Sygjelbri.

-Jo.

-Po.

-Jo.

-Po.

Dy harabela përplasën aq shumë sqepat, sa meli i vogël u tmerrua. Më pas, çip-çip, dy harabelat iu mburrën njëri-tjetrit, përplasën fort krahët dhe ngritën, ohohooo, sa pluhur!

Pluhuri e mori në gjirin e vet kokrrën e melit. E bëri të fluturojë pa ditur se ku... Kur mjegulla e pluhurit u davarit, meli

i vogël sikur erdhi në vete. Më në fund diku u mbështet.

Ndërsa dy harabelat vazhdonin të grindeshin. U mbuluan me pluhur. Përgjakën sqepat. E, shumë pendë u ranë përreth. Të lodhur, sa mezi mbaheshin në këmbë, Sykafi u kujtua:

-Po meli, ku shkoi?!

-Për të u ngrindëm.

-Mos është, diku, rreth nesh...

Sykafi e Sygjelbri filluan të kërkojnë si harabela. Nuk lanë vend pa shikuar. Nuk lanë vend pa bërë rrëmujë. Melin s'po e gjenin dot.

-Çip-çip, po ku ra kokrra e melit?

-Çip-çip, ah, moj meli, si i shpëtove sqepit tim!..

Kështu flisnin me njëri-tjetrin dy harabelat.

Vërtetë, po ku ra kokrra e melit? Vëtëm përrallëza e di. Ajo më tregoi: "Meli i vogël ra pranë folesë së milingonave. Ata nuk u grindën si dy harabelat, por së toku e çuan në folezë."

Dy harabelat kërkuan përsëri. Përsëri bënë rrëmujë. Nuk lanë vend pa kërkuar. Ngaqë ishin inatçorë, ktheheshin në të njëjtin vend disa herë... Eh, sa budallenj janë këta harabelat!

Kërkuan e kërkuan harabelat ziliqarë, por nuk gjetën gjë. Sqepboshë shikonin njëri-tjetrin... me siguri prisnin, cili prej tyre do të ishte i pari që do të zgjatte pendën dhe ta rrethonte shokun me dashuri...

PIKNIKU I BRESHKAVE

Katherine Briggs

Na ishin një herë tri breshka: babai, nëna dhe vogëlushi i tyre. Një ditë të bukur pranvere ata vendosën të bënin piknik. Pasi caktuan vendin se ku do të shkonin, një vend i bukur që ndodhej larg prej strofullës së tyre, filluan të grumbullonin sendet që do të merrnin me vete. Morën kuti me peshk, kuti me mish gjuhe, salçice, lëng portokalli dhe çdo gjë tjetër që ata mendonin se do t'u duhej. Për tre muaj u bënë gati dhe më në fund, u nisën duke mbajtur çantat e shpinës.

Ec e ec e ec dhe koha kalonte... Mbas afro tetëmbëdhjetë muajsh ata u ndalën që të bënin pushim. Mirëpo ishin ende në gjysmën e udhës, prandaj, pas pak, u nisën përsëri. Vetëm pas tre vjetësh arritën në vendin e caktuar. Menjëherë hapën çantat, shtruan një mbulesë dhe rregulluan mbi të ushqimet. Çdo gjë dukej se po shkonte për bukuri. Por pas pak nëna breshkë nisi t'i shikonte edhe njëherë çantat e piknikut.

I ktheu ato përmbys, i shkundi, por ishin krejt të zbrazëta. Atëherë ajo tha:

-Kemi harruar hapësen e kutive!

Të tre vështruan njëri-tjetrin dhe, më në fund babai dhe nëna i thanë të bir:

-Do të shkosh ta marrësh!..

-Çfarë? - pyeti i vogli. Unë të bëj përsëri gjithë atë rrugë?!

-S'kemi si bëjmë ndryshe, - tha baba breshku, - nuk mund të fillojmë të hamë pa hapësen e kutive. Do rrimë e do të presim ty.

-Mirë, jepmani fjalën dhe betohuni në besën tuaj, - vazhdoi i vogli, - se, derisa të kthehem, nuk do të prekni gjë me dorë.

-Ta japim besën! - i thanë ata.

Atëherë vogëlushi nisi të largohej zvarrazi dhe, pas pak humbi midis shkurreve.

Nëna dhe babai prisnin. Pritën e pritën e pritën dhe

kur kaloi një vit nisi t'i merrte uria. Por kishin dhënë fjalën, kështu që vazhduan të prisnin. Kaloi edhe një vit tjetër, dhe s'po e duronin dot urinë.

-Si thua, a mund të hamë nga një salçice tani? - tha nënë breshka. Ai s'ka për ta marrë vesh.

-Jo, - u përgjigj baba breshku, - kemi dhënë besën. Prandaj duhet të presim derisa të kthehet.

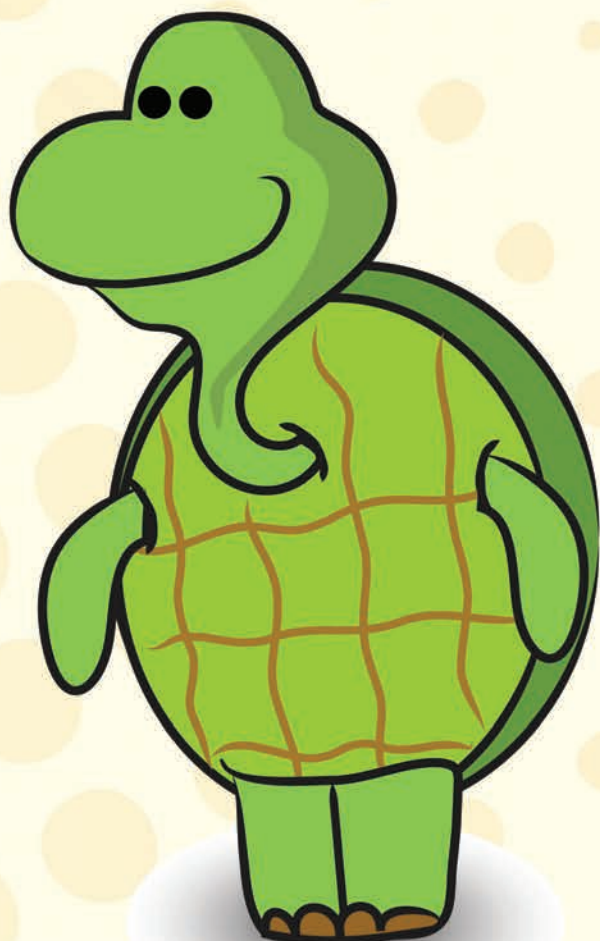
Kështu ata pritën derisa kaloi edhe një vit tjetër, edhe një tjetër dhe ishin gati të vdisnin urie.

-U bë viti i gjashtë që presim, - tha nënë breshka. Ai duhej të ishte kthyer.

-Ashtu është, - ia ktheu baba breshku. Tani le të hamë nga një salçice.

Morën nga një salçice dhe tamam kur po bëheshin gati ta hanin, një zë i mekët u dëgjua:

-Aha, e dija që do të më mashtronit! - dhe vogëlushi breshkë nxori befaz kokën nga një kaçube. - Paskam bërë mirë që nuk u nisa të marr hapësen e kutive, - tha ai.

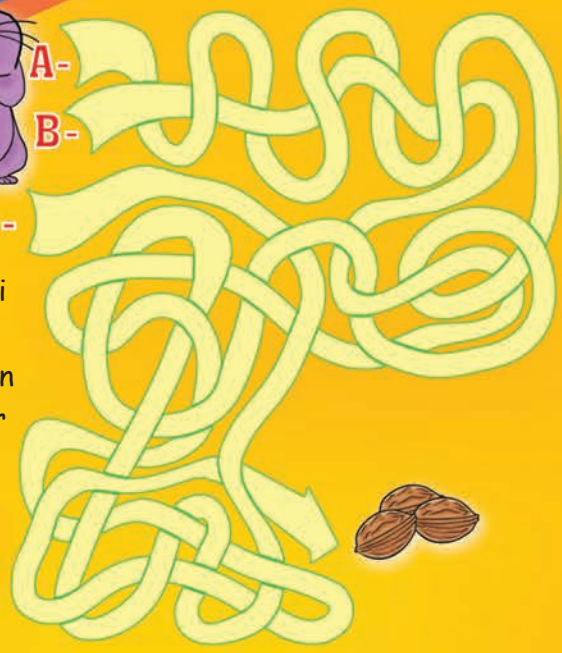

ZBAVITJE

A-
B-
C-

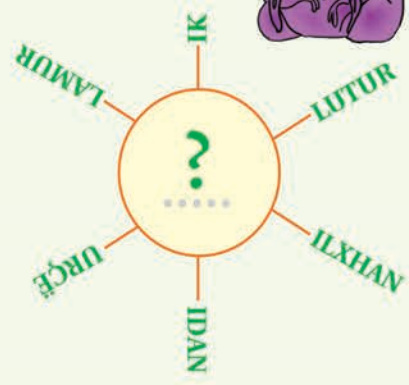

Të gjitha format e urithit janë përsëritur 6 herë përveç njërës. Gjeni se cila është përsëritur 7 herë?

Ndihmojeni urithin të gjejë rrugën e saktë për tek arrat.

Në qendër të rrethit vendosni shkronjën që i jep kuptim të gjitha fjalëve.

EBUK **FEJA** **SHTË** **URIS** **KAPE** **LAME** **SËKU**

Nëse i vendosni kutitë në vendin e duhur, do të gjeni një mesazh të rëndësishëm për jetën tuaj...

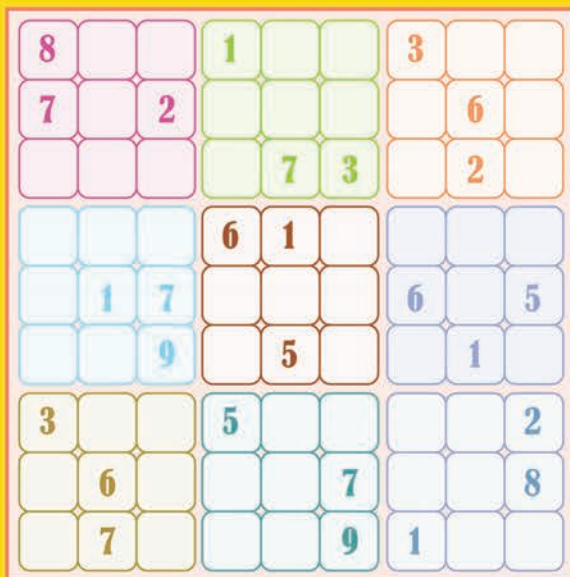
--	--	--	--	--	--	--

7 NDRYSHIMET

SUDOKU

Rreshto shkronjat
në atë mënyrë, që fjalët
të kenë kuptim...

MAZNA

ÇIKBITËLE

RËBIL

QYRËPAS

NABANE

VOTANËLI

RROKATË

VILETEZOR

KATZE

SHKPE

LOSTILAPS

DASAKA

Format e paraqitura janë
të ngjashme me njëra-
tjetrën, përveç njërës.
E gjen dot cila është ajo?

A

B

C

D

E

NASTRADINI

Nastradin hoxha pritej të vinte.
Do të bënte martesën...

Ja, po vjen!..

Ku ngele hoxhë...?
Po të presim që në mëngjes
për të bërë martesën.

Kur po vija rrugës, më humbi
gomari. Prandaj u vonova...

Ti të kishe ardhur, pastaj
ne e gjenim gomarin...

Mos e zgjatni shumë zotërinj...
Gomari humbi, por
edhe unë isha mbi gomar...

Lagjia Jonë

Së shpejti në dorën tuaj...

